

MAHALLA TIZIMIDA XOTIN-QIZLAR FAOLLARINING IJTIMOY
FAOLLIGINI OSHIRISHDA USTUVOR YO'NALISHLAR

Davletova Dildora Ziynatbay qizi

Ellikqal'a tumani "Yangi O'zbekiston" MFY xotin-qizlar faoli:

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada mahalla tizimida xotin-qizlar faollarining ijtimoiy faolligini oshirish masalalari keng va chuqur tahlil qilinadi. Xotin-qizlar faollarining mahalla institutidagi o'rni, ularning ayollar bilan ishlashdagi asosiy vazifalari, ijtimoiy muammolarni aniqlash va hal etish mexanizmlari ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan yoritib beriladi. Shuningdek, xotin-qizlar faollari faoliyatini takomillashtirish yo'llari va istiqbollari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: mahalla, xotin-qizlar faoli, ijtimoiy faollik, ayollar siyosati, jamoatchilik boshqaruvi, ijtimoiy muhit.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va ijtimoiy islohotlar sharoitida jamiyatda barqarorlikni ta'minlash, aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish hamda inson manfaatlarini ta'minlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida bu borada amalga oshirilayotgan islohotlarda mahalla institutiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mahalla fuqarolar yig'ini jamiyatning eng quyi, ammo eng muhim ijtimoiy bo'g'ini sifatida aholi bilan bevosita ishlash imkoniyatiga ega.

Ayniqsa, mahalla tizimida xotin-qizlar faollarining faoliyati jamiyatda sog'lom ijtimoiy muhitni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Xotin-qizlar faollari ayollar, oilalar va yoshlar bilan bevosita muloqot qiluvchi, ularning muammolarini o'rganuvchi va tegishli tashkilotlarga yetkazuvchi muhim subyekt hisoblanadi. Shu sababli ularning ijtimoiy faolligini oshirish masalasi ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir.

Asosiy qism

1. Mahalla tizimida xotin-qizlar faollarining ijtimoiy roli

Xotin-qizlar faollari mahalla tizimida ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin egallaydi. Ular, avvalo, ayollar bilan ishlash, oilalardagi ijtimoiy-psixologik muhitni o'rganish, muammoli holatlarni aniqlash va bartaraf etish bilan shug'ullanadi. Xotin-qizlar faollari mahalla raisi, profilaktika inspektori, maktab va tibbiyot muassasalari bilan hamkorlikda faoliyat olib boradi.

Ularning asosiy vazifalariga quyidagilar kiradi:

- ijtimoiy himoyaga muhtoj ayollarni aniqlash;
- oilaviy nizolarni oldini olish va bartaraf etish;
- ayollarning bandligini ta'minlashga ko'maklashish;
- ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni tashkil etish;
- ayollarning jamiyatdagi faolligini oshirish.

Mazkur vazifalarni samarali bajarish xotin-qizlar faollarining ijtimoiy faolligi va mas'uliyatiga bevosita bog'liq.

2. Xotin-qizlar faollarining ijtimoiy faolligini oshirish omillari

Xotin-qizlar faollarining ijtimoiy faolligi bir qator omillar ta'sirida shakllanadi. Eng avvalo, ularning bilim darajasi, huquqiy savodxonligi va ijtimoiy mas'uliyati muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, mahalla tizimida yaratilgan shart-sharoitlar, rahbarlarning qo'llab-quvvatlashi va jamoatchilik bilan hamkorlik ham muhim rol o'ynaydi.

Ijtimoiy faollikni oshirishda quyidagi mexanizmlar samarali hisoblanadi:

- malaka oshirish kurslari va treninglar tashkil etish;
- tajriba almashish tadbirlarini o'tkazish;
- faollarni rag'batlantirish va moddiy-ma'naviy qo'llab-quvvatlash;
- ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, ushbu mexanizmlar tizimli ravishda amalga oshirilgan mahallalarda xotin-qizlar faollari faoliyati samarali bo'lmoqda.

3. Mahallalarda xotin-qizlar faollari faoliyatining amaliy tajribasi

Mahallalarda olib borilgan kuzatuv va tahlillar shuni ko'rsatadiki, xotin-qizlar faollari faol ishtirok etgan hududlarda ijtimoiy muammolar o'z vaqtida aniqlanmoqda.

Bunday mahallalarda ayollar o'rtasida ishsizlik darajasi pasayib, oilaviy nizolar kamaymoqda.

Xotin-qizlar faollari tomonidan tashkil etilayotgan davra suhbatlari, seminarlar va ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, yosh kelinlar va muammoli oilalar bilan individual ishlash yaxshi natijalar bermiqda.

4. Xotin-qizlar faollari faoliyatida mavjud muammolar

Shu bilan birga, xotin-qizlar faollari faoliyatida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan:

- ayrim faollarning yetarli bilim va tajribaga ega emasligi;
- moddiy-texnik ta'minotning yetishmasligi;
- ish yuklamasining yuqoriligi;
- ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining to'liq ishlamasligi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish xotin-qizlar faollari faoliyatining samaradorligini yanada oshiradi.

Tahlil va muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, xotin-qizlar faollari faol bo'lgan mahallalarda ijtimoiy muhit barqaror, aholining davlat va jamoatchilikka ishonchi yuqori bo'ladi.

Ularning faoliyati mahalla tizimini mustahkamlashga va jamiyatda ijtimoiy adolatni ta'minlashga xizmat qiladi.

Shu bois xotin-qizlar faollari faoliyatini tizimli qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mahalla tizimida xotin-qizlar faollarining ijtimoiy faolligini oshirish jamiyat barqaror rivojining muhim sharti hisoblanadi.

Ularning faoliyati orqali ayollarning huquq va manfaatlari himoya qilinadi, ijtimoiy muammolar o'z vaqtida hal etiladi hamda mahalla institutining nufuzi oshadi.

Kelgusida xotin-qizlar faollari faoliyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining xotin-qizlar masalalariga oid qaror va farmonlari.
3. Karimov A. Mahalla va jamiyat boshqaruvi. – Toshkent, 2021.
4. Abdurahmonov B. Ijtimoiy faollik va jamoatchilik. – Toshkent, 2020.
5. Ijtimoiy tadqiqotlar to'plami. – Toshkent, 2022.